

Mort

„Najal si ma na trhovisku,“ objasnil Mort. „Všetci chalani tam dostali robotu. A ja tiež.“

„A ty si sa nechal najat dobrovoľne?“ odvrkla. „Veď vieš, že on je Smrť. Smrtonos. Má veľmi významné postavenie. Ním sa nemôžeš stať, ním sa dá len byť.“

Mort neurčito zagestikuloval smerom k fúriku.

„Myslím, že sa všetko na dobré obráti,“ vyhlásil. „Môj otec vždy hovorí, že vo všeobecnosti to tak býva.“

Zdvihol lopatu a odvrátil sa. Keď počul, ako si Ysabell odfrkla a odpochoďovala, zaškeril sa na konský zadok.

Mort odhodlane pokračoval v šesťnástinách, osminách, štvrtinách a tretinách a fúrikom hnoj vyvážal do záhrady, na kopu k jabloni.

Smrťova záhrada bola veľká, pekná a opatrovaná. A bola tiež veľmi, veľmi výrazne čierna. Čierna v nej bola tráva. Aj kvety. Čierne jablká sa ligotali medzi čiernym listím čiernej jablone. Ešte aj vzduch pripomínal atrament.

Po chvíli sa Mortovi zamarilo, že vidí – nie, to nebolo možné... rozličné typy čiernej.

Neboli to len akési veľmi tmavé odtiene červenej a zelenej alebo nejakej inej farby, ale echt skutočné odtiene čiernej. Celé spektrum farieb, každá z nich iná, a pritom všetky... nuž, čierne. Vyklopil poslednú fúru, odložil fúrik a vrátil sa do domu.

ĎALEJ.

Smrť stál za čítacím pultíkom a škúľil do akejsi mapy. Uprel na Morta trochu neprítomný pohľad.

NEPOČUL SI NÁHODOU O MANTSKOM ZÁLIVE, ČO? spýtal sa.

„Nie, pane,“ odpovedal Mort.

STROSKOTANIE, VEĽMI ZNÁME.

„Tam sa to stalo?“

STANE SA, vysvetlil Smrť. TEDA, AK TO PREKLIATE MIESTO NÁJDEM.

Mort obišiel čítací pultík a pozrel na mapu.

„Ty tú loď potopíš?“ opýtal sa.

Smrť sa zhrozil.

AKO BY SOM MOHOL? NA VINE BUDE VÝHRADNE KOMBINÁCIA ZLÉHO VEDENIA LODE, PLYTKEJ VODY A PROTIVETRA.

„To je strašné,“ hlesol Mort. „A utopí sa veľa ľudí?“

TO ZÁVISÍ OD OSUDU, povedal Smrť, obrátil sa ku knižnici, pred ktorou stál, a vytiahol z nej ťažký miestopisný slovník. JA TO NIJAKO NEOVPLYVNÍM. ČO TO TU TAK SMRDÍ?

„Ja,“ odvetil prosto Mort.

AHA. STAJŇA. Smrť sa zamyslel s rukou na chrbte knihy. A PREČO SI MYSLÍŠ, ŽE SOM ŤA POSLAL DO TEJ STAJNE? DOBRE SI ROZMYSLI ODPOVEĎ.

Mort zaváhal. Pravdaže, už nad tým pomedzi rátať fúrikov uvažoval. Uvažoval, či si tým cvičí koordináciu ruky a oka alebo či sa má naučiť poslušnosti, alebo či si má zapamätať, že v ľudskom živote majú význam aj drobné úlohy, alebo či si má uvedomiť, že aj veľkí ľudia museli začať od piky. Ale ani jedno z týchto vysvetlení mu teraz akosi nesesedelo.

„Myslím,“ začal.

NO?

„No, ja si myslím, že preto, lebo ste tu trčali po kolená v konskom onom, ak mám byť úprimný.“

Smrť sa naňho veľmi dlho díval. Mort nervózne prestúpil z nohy na nohu.

ABSOLÚTNE SPRÁVNA ODPOVEĎ! zvolal Smrť. AKÉ JASNÉ MYSLENIE! AKÝ REALIZMUS! TO JE V NAŠOM POVOLANÍ VEĽMI DÔLEŽITÉ.

„Áno, pane. Pane?“

HMMM? Smrť práve zápasil s registrom.

„Ľudia stále zomierajú, však, pane? Milióny ľudí. Určite si veľmi zaneprázdnený. Ale...“

Mort

Smrť venoval Mortovi pohľad, ktorý mu už začínal byť známy. Začal sa ako čisté prekvapenie, nakrátko sa dokmital k podráždeniu, potom si chlipol pochopenia a napokon sa usalašil na neurčitej tolerancii.

ALE?

„Pôvodne som si myslel, že vás bude, teda, že vás bude o niečo viac. Veď vieš. Že sa všetci zakrádajú po uliciach. V almanachu mojej babky je tvoj obrázok, s kosou a tak vôbec.“

AHA. OBÁVAM SA, ŽE SA TO DOSŤ KOMPLIKOVANE VYSVETLUJE ČLOVEKU, KTORÝ NEVIE NIČ O BODOVEJ INKARNÁCII A TEÓRII UZLOV. O TÝCH TY ZREJME NEMÁŠ ANI POTUCHY, ČO?

„Myslím, že nie.“

VO VŠEOBECNOSTI SA ODO MŇA OSOBNÁ PRÍTOMNOSŤ OČAKÁVA LEN PRI VÝZNAMNÝCH PRÍLEŽITOSTIACH.

„Aha, asi ako kráľ, nie?“ mienil Mort. „Teda, kráľ predsa vládne, aj keď robí niečo celkom iné alebo aj keď spí. Je to tak, pane?“

ZHRUBA TAK, prisvedčil Smrť a zroloval mapy. A TERAZ, CHLAPČE, AK SI V STAJNI SKONČIL, CHOĎ ZA ALBERTOM A OPÝTAJ SA, ČI MÁ PRE TEBA NEJAKÚ ROBOTU. AK SA TI BUDE CHCIEŤ, DNES VEČER SI SO MNOU VYJDEŠ NA VYCHÁDZKU.

Mort prikývol. Smrť sa vrátil k svojej veľkej koženej knihe, vzal pero, chvíľu sa naň díval a potom pozrel na Morta, holú lebku nakláňal na jednu stranu.

OZAJ, ZOZNÁMIL SI SA S MOJOU DCÉROU?

„Ee... Áno, pane,“ odvetil Mort s rukou na kľučke.

JE TO VEĽMI PRÍJEMNÁ DIEVČINA, poznamenal Smrť, „A MYSLÍM, ŽE SA POTEŠÍ ROVESNÍKOVI, S KTORÝM SA BUDE MÔČŤ POROZPRÁVAŤ.“

„Pane?“

A, SAMOZREJME, JEDNÉHO DŇA BUDE TOTO VŠETKO PATRIŤ JEJ.“

V hĺbočine jeho očných jamôk nakrátko vzplanulo čosi ako supernova. Mortovi v tej chvíli došlo, že Smrť sa, rozpačito a bez štipky skúseností, naňho pokúsil veľavýznamne žmurknúť.

V krajinke, ktorá nemala nič spoločné s časom a priestorom, ktorá nebola zakreslená na žiadnej mape a ktorá existovala iba v tých vzdialených výbežkoch multiplexového kozmu známym len niekoľkým astrofyzikom, čo si šľahali fakt ostrý acid, strávil Mort popoludnie tým, že Albertovi pomáhal sadiť brokolicu. Bola čierna s nádychom do fialova.

„Vieš, on sa naozaj snaží,“ poznamenal Albert a zamával kultivátorom. „Ale keď dôjde na farby, nemá predstavivosť.“

„Neviem, či tomu tuná rozumiem,“ povedal Mort. „Vravel si, že to všetko vytvoril?“

Za záhradou sa terén zvažoval do hĺbokého údolia a potom sa zase dvíhal, až sa zrodilo tmavé vresovisko, a to sa tiahlo až k vzdialeným vrchom, nepravidelným ako mačací chrup.

„Hej,“ prikývol Albert. „Pozor na tú kanvicu, mladý páňko!“

„A čo tu bolo predtým?“

„Neviem,“ zahundral Albert a začal nový riadok. „Asi nebeská kľenba. Tak sa vznešene hovorí absolútnemu nič. Ale toto nevypálilo ktovieako. Záhrada je v pohode, zato vrchy sú totál fejk. Keď sa k nim človek priblíži, normálne sa zahmlia. Raz som sa tam bol pozrieť.“

Mort sa podozrievavo zadíval na najbližšie stromy. Zdali sa mu pomerne pevné.

„A načo to urobil?“ zaujímalo ho.

Albert zafučal. „Vieš, čo sa stane s mládencami, ktorí sa stále vypyujú?“

Mort chvíľu uvažoval.

„Nie,“ priznal napokon. „Čo také?“

Mort

Nastalo ticho.

Potom sa Albert vystrel a prehovoril: „Nech ma porantá, ak viem. Asi im niekto odpovie a tak im treba.“

„Povedal mi, že večer môžem ísť s ním,“ ozval sa Mort.

„Tak to máš šťastie, chlapče, čo?“ neurčito utrúsil Albert a pobral sa k domu.

„On to akože naozaj všetko vytvoril?“ krútil hlavou Mort, keď kráčal za ním.

„Áno.“

„Prečo?“

„Myslím, že chcel mať miesto, kde by sa mohol cítiť ako doma.“

„Albert? Ty si mŕtvy?“

„Ja? Vari vyzerám ako mŕtvy?“ Starec zlostne zafučal, keď si ho Mort začal pomaly a kriticky obzerieť. „A s týmto okamžite prestaň. Som rovnako živý ako ty. Asi aj živší.“

„Pardon.“

„Dobre.“ Albert otvoril zadný vchod a pozrel na Morta s najväčšou milotou, akej bol schopný.

„Takéto otázky je lepšie neklásť,“ povedal. „Iba čo vždy niekoho rozčúliš. No, a teraz by sa zišlo niečo na panvicu, nie?“

Zvonec sa ozval, keď hrali domino. Mort sa vystrel.

„Bude chcieť pripraveného koňa,“ vysvetlil Albert. „Pod' so mnou.“

V hustnúcom súmraku sa pobrali do stajne a Mort sa díval, ako starec sedlá Smrťovho žrebca.

„Volá sa Cumeľ,“ oboznámil Morta Albert pri zakladaní postroja. „To len dokazuje, že človek nikdy nevie, čo všetko je možné.“

Cumeľ sa mu veľmi láskyplne pokúsil zožrať šál.

Mort si spomenul na drevoryt v almanachu starej mamy, umiestnený medzi stránkou o tom, kedy je najlepšie sadiť ktorú

plodinu, a časťou o fázach mesiaca, na drevoryt, na ktorom bol Smertj, v ktoromž všecijá budeme zrovnaní. Keď sa učil čítať, prezeral si ho sústredene vari aj tisíckrát. Asi by naňho nebol obrázok urobil ani spolovice taký významný dojem, keby sa medzi prostým ľudom bežne vedelo, že žrebec, ktorému z nozdier šľahajú plamene a ktorý na svojom chrbte nosí strašný smrtný príznak, počúva na meno Cumel.

„Ja by som si bol myslel, že to bude Tesák, Bodák či aspoň Pšakrev,“ uvažoval nahlas Albert. „Ale panstvo má svoje drobné rozmarty, iste chápeš. No čo, tešíš sa, však?“

„Asi áno,“ prikývol Mort neisto. „Vlastne som nikdy nevidel Smrťa pri práci.“

„To sa veru mnohým neprihodilo,“ pokýval hlavou Albert. „Teda aspoň nie viac ako raz.“

Mort sa zhlboka nadýchol.

„A ešte k tej jeho dcé...“ začal.

AHA. DOBRÝ VEČER, ALBERT. CHLAPČE.

„Mort,“ povedal Mort automaticky.

Smrť vošiel veľkopanským krokom do stajne a trochu sa v nej zohol, aby si neotrepal lebku o strop. Albert sklonil hlavu, vlastne skôr kývol, lebo to nevyzeralo ani trochu úslužne, ale ako totálna formalita, čo Mortovi neušlo. Mort v živote stretol tak jedného-dvoch sluhov, zakaždým len pri tej vzácnej príležitosti, keď ho niekto vzal do mesta, a Albert sa veru nesprával ako oni. Správal sa skôr tak, akoby mu v skutočnosti patril celý dom a jeho majiteľ bol iba akýsi dočasný hosť, niečo, čo človek musí strpieť, napríklad ako odlupujúcu sa omietku či pavúky na toalete. Aj Smrť to toleroval, akoby si boli s Albertom už veľmi dávno povedali všetko, čo bolo treba, a teraz im stačilo, že každý z nich si robí svoje a tomu druhému čo najmenej narúša pohodlie. Mortovi to pripadalo, ako keď sa človek vyberie na prechádzku po mimoriadne ničivej búrke: všetko svieže, nikde nič výrazne nepří-

Mort

jemné, ale vo vzduchu ešte cítiť čerstvo vybúrenú hnevливú energiu.

Úloha vyňuchať niečo o Albertovi sa ocitla na samom konci jeho zoznamu povinností.

PODRŽ MI TO, zahrnel Smrť a vtisol Mortovi do ruky kosu. Vyšvihol sa na Cumľa. Kosa pôsobila dosť normálne, akurát mala zvláštnu čepeľ: bola taká tenká, že Mort cez ňu normálne videl, tvorilo ju číre bledučkobelasé mihotanie vo vzduchu, ktoré by bez problémov rozseklo plameň a pokrájalo zvuk na drobné kúsky. Držal ju veľmi opatrne.

DOBRE, CHLAPČE, ozval sa Smrť. HOPSA HORE. ALBERT. NEMUSÍŠ NA NÁS VYČKÁVAŤ.

Kôň vykľusal z dvora a vyšvihol sa na oblohu.

Mort by bol logicky predpokladal, že cestou hore ich poctí záblesk alebo zasvišťanie hviezd. Aj vzduch sa mal skrútiť do špirály a zmeniť na uháňajúce iskry, ako sa to za normálnych okolností stáva počas bežných transdimenzionálnych skokov. Ale toto bol Smrť. Ten dávno zvládol umenie dostať sa všade s minimom rozruchu, pomedzi jednotlivé rozmery sa vedel prešmyknúť rovnako ľahučko, ako prechádzal aj cez zamknuté dvere, a tak sa teraz nenáhlivým galopom presúvali cez kaňony z mrakov, popri vzdúvajúcich sa horách dažďových oblakov, až kým sa pred nimi nerozhrnula posledná opona oparu a pod nimi sa, zaliata slnečným svetlom, nerozprestrela Plochozem.

ČAS JE TOTIŽ NASTAVITEĽNÝ, utrúsil Smrť, keď sa ho na to Mort opýtal. VLASTNE NEMÁ KTOVIEAKÝ VÝZNAM.

„Ale ja som si vždy myslel, že má.“

ĽUDIA HO POVAŽUJÚ ZA VÝZNAMNÝ, ALE TO IBA PRETO, LEBO HO VYMYSLELI, vážne odvetil Smrť. Mortovi sa to vysvetlenie videlo trochu banálne, no povedal si, že za hádku to nestojí.

„Čo budeme robiť?“ opýtal sa radšej.